

CYKELTURER

Norra Motala

Varamobaden
Näs gårdsbutik
Övralid och Farfarstugan
Nubbekullen
Grissafari
Medevi brunn
Karlsby
Godegårdssäteri
Tjällmo
Stora Boda
Borenhults slussar
Gamla Motala Verkstad
Mallboden
Berggrens källare
Platens grav
Sjöarna norr om Motala

MOTALA
Östergötlands sjöstad

Måndag – Norra turen

Varamobaden

1. Varamobaden

Den mest kända badplatsen i Motala är Varamobaden, Nordens längsta insjöbad med kilometerlång sandstrand och 80 fler soltimmar än i övriga inlandet! Med en av Sveriges finaste sandstränder, promenadstråk, caféer och restauranger är det en plats som har något för alla. Det långgrundna, rena vattnet ligger skyddat i en vik, har ofta insjövindar och blir därför snabbt uppvärmt. I Varamon finns tillgång till tennis- och minigolfbanor, planer för beachvolley och fotboll, lekparkar, pensionat, stugbyar, vandrarhem och camping. Det är också perfekt för vindsurfing och kajakpaddling.

2. Näs Gårdsbutik

Näs gårdsbutik ligger vackert belägen på en udde på östra stranden av Vättern. Här finns egen uppfödning av får som lägger grunden till produktion av pälsprodukter.

3. Övralid och Farfarstugan

Nationalskalden Verner von Heidenstams (1859-1940) bostad med milsvid utsikt över Vättern. Huset står välbevarat som han lämnade det. Visning av huset och guidning om Heidenstams liv och verk erbjuds regelbundet sommartid.

Intill Heidenstams hus på Övralid ligger den pittoreska Farfarstugan. Här finns servering av fika och lunch.

Bygden häromkring har gamla anor. Det finns flera hällkistor från stenåldern och kyrkan Västra Ny från slutet av 1200-talet. I området finns också en vacker vandringsled.

I samhället Nykyrka finns butik.

4. Drejat av Barbro

I Kavelbäck ligger den här keramikverkstan, där Barbro Nyblom gör keramik i både lergods och stengods, till största delen bruksföremål.

Farfarstugan i Övralid

5. Nubbekullen

Museum med omkring 2 000 bruksföremål och mindre tavelssamling av Johan August Malmström, mest känd genom tavlan "Grindslanten".

Medevi brunn

6. Grissafari

Kalvsjö gård är en KRAV-certifierad gård som erbjuder grissafari tisdagar och onsdagar.

7. Medevi Salvan

I Medevi brunn ligger Medevisalvans butik och fabriksförsäljning. Här tillverkas klassisk, ekologisk hudvård. Produkter som får karaktär och egenskap av olika örter och växter.

8. Medevi brunn

Nordens äldsta hälsobrunn. 1678 startades brunnsverksamheten av förste brunnsläkaren Urban Hjärne och Medevis dåvarande ägare Gustav Soop. På Medevi brunn kan du än idag dricka det hälsobringande vattnet, lyssna till Brunnsorkestern i den vackra parken eller gå med i Grötlunken. Miljön bjuder på en tidsresa tillbaka i historien. Besök lasarettsmuseet, apoteket och brunnskyrkan. Boende finns i olika klasser från hotellstandard till Vandrarhem. Lunch eller middag äter man på Wärdshuset, kaffe intas i Schweizeriet ofta och gärna till akompanjemang av brunnsorkestern!

9. Karlsby

I Karlsby finns ett litet mysigt bad vid sjön Lilla Salstern. Här är främst grässtrand och sjön har sandbotten. Straxt norr om Karlsby ligger Lustigkulle naturreservat.

10. Godegårds kyrka

Godegårds kyrka tillhör Godegårds församling. Kyrkan invigdes 1251. Godegårds kyrka är ett av länets relativt få bevarade exempel på en medeltida kyrka som byggts till med en korsarm/nykyrka bl. a i samband med 1700-talets befolkningsökning.

11. Godegårds Säteri

Godegård hör till de äldsta järnbruken i Östergötlands bergslag. 1755 kom direktören i Ostindiska Kompaniet, Johan Abraham Grill, som efter framgångsrika år i Kina önskade sig en ståndsmässig bostad. Under hans tid tillkom några av de hus vi finner idag. Idag finns bl.a. ett fantastiskt porslinsmuseum på säteriet, med vacker trädgård och plats för fika.

Godegård ligger i en gammal bergslagsbygd och hör till de äldsta järnbruken i Öster-

götland. Orten är också känd för Louis De Geer, den svenska industrialismens fader. Fortfarande är Godegård ett aktivt litet samhälle med visst serviceutbud och en aktiv lanthandel. I Krassbäck finns fina och väl underhållna mountainbikeleder.

12. Tjällmo Gästgivaregård

Gästgivaregården har varit en mat och viloplats för resenärer sedan 1670. Tjällmo Gästgivaregård omnämns redan 1677 i Erik Dahlbergs dagbok. Därmed är det ett av landets äldsta gästgiverier som fortfarande är i drift. I den charmiga miljön finns boende och matmöjligheter året runt. Här kan du också få tips på spännande aktiviteter och berättelser om omgivningarna.

13. Tjällmo kyrka

Tjällmo kyrka tillkom under 1200-talets senare hälft. Framme i koret hänger ett mäktigt triumfkrucifix från 1300-talet. I den gamla prästgårdslängan till höger om prästgården övernattade kung Karl XI vid ett flertal tillfällen, när han var ute på sina inspektionsturer i landet på slutet av 1600-talet. Området kring kyrkan har ett stort kulturhistoriskt värde.

14. Tjällmo, hembygdsgård & Café med hantverk brevé

Sommarcafé med hembakat bröd, egenhändigt gjorda smörgåsar och matpajer. Här ligger museum som drivs av hembygdsföreningen. Hantverksbod där det finns möjlighet att handla av ett 20-tal hantverkare som säljer konst och hantverk från grunden.

Tjällmo är ett aktivt mindre samhälle med handel och serviceutbud samt flera möjligheter till spännande naturupplevelser. Exempelvis finns norr om Tjällmo Pers Kjättil

och Skönnarboleden. Utmed leden finns lämningar från ortens järnhantering samt ett vattenhjul återuppbyggt på dess rätta plats i naturlig storlek.

15. Stora Boda

Området ingår i ett kluster av värdefulla skogsområden som också är skyddade som naturreservat. Mellan reservaten kan man vandra på en markerad vandringsled med vindskydd och grillplats. Strax norr om Stora Boda ligger Naturreservaten Fågelmossen/Bromossen/Hästtumma.

16. Kvarn

Kvarn är platsen för ett före detta järnbruk, en herrgård och en militärförläggning. På Markstridsskolan i Kvarn finns en artificiell stad uppbyggd för träning av strid i bebyggelse. Innan Kvarn blev en militär förläggningssort fanns här ett samhälle med skola, postkontor, handel, festplats mm. När skjutfältet etablerades vid 1960-talets början revs ett stort antal gårdar (bl a Spångs och Bondeby herrgårdar) och torp på landsbygden norr om samhället. Kvar i samhället finns bl a soldattorpet Rosenberg med årtalet 1799 inmurat på ena gaveln. Bruket lades ner 1857 och herrgården är idag privatbostad samt Bed&Breakfast.

17. Kristberg

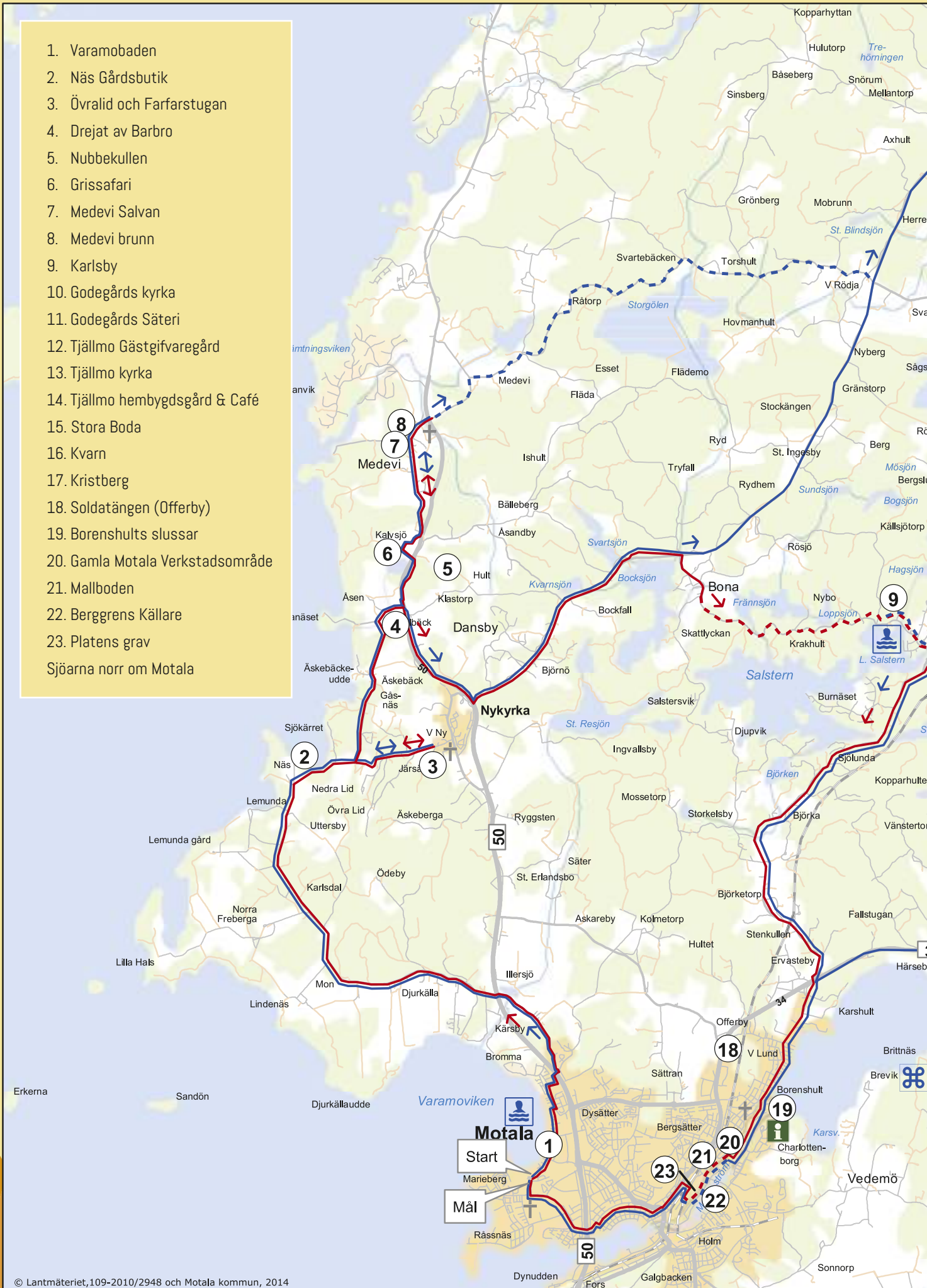
Mellan gårdar och böljande sädesfält norr om Boren ligger lövrika skogspartier och rika hagmarker i ett småskaligt kulturlandskap. Månghundraåriga ekar minns forna tider i några av kommunens mest värdefulla ekområden som Kristberg och Stubba ekhage samt Storeberg hagmark. Här finns också Kristberg kyrka och ett Bed&Breakfast.

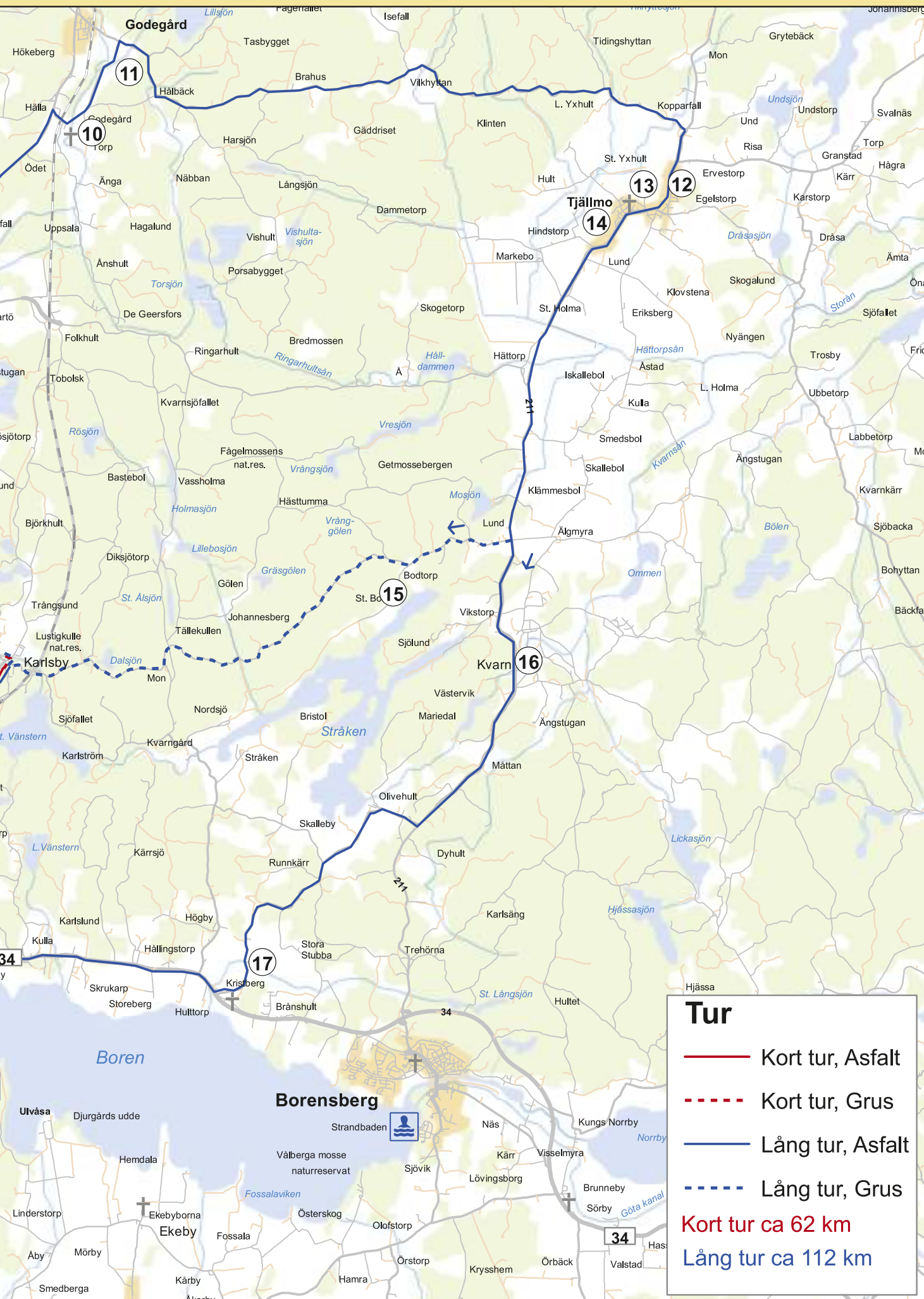
18. Soldatängen (Offerby)

Soldatängen ligger strax norr om Motala precis i anslutning till riksväg 36. Området består av öppen naturbetesmark, slåtteräng,

1. Varamobaden
2. Näs Gårdsbutik
3. Övralid och Farfarstugan
4. Drejat av Barbro
5. Nubbekullen
6. Grissafari
7. Medevi Salvan
8. Medevi brunn
9. Karlsby
10. Godegårds kyrka
11. Godegårds Säteri
12. Tjällmo Gästgivarvaregård
13. Tjällmo kyrka
14. Tjällmo hembygdsgård & Café
15. Stora Boda
16. Kvarn
17. Kristberg
18. Soldatängen (Offerby)
19. Borenhults slussar
20. Gamla Motala Verkstadsområde
21. Mallboden
22. Berggrens Källare
23. Platens grav
- Sjöarna norr om Motala

Tur

- Kort tur, Asfalt
- - - Kort tur, Grus
- Lång tur, Asfalt
- - - Lång tur, Grus

Kort tur ca 62 km

Lång tur ca 112 km

små skogsområden samt en gammal inäga. Naturbetesmarken och slätterängen är mycket artrika och innehåller flera rödlistade kärlväxtarter. I området finns även en liten damm med större och mindre vattensalamander. Den öppna betesmarken och slätterängen ligger i en kraftledningsgata. Slätterhävden återupptogs 1995 efter ett långt uppehåll.

19. Borenhults slussar

Borenhults slussar, som binder samman Göta kanal med sjön Boren, är ett populärt besöksmål. Höjdskillnaden mellan sjön och kanalen är drygt 15m, vilket gör slusstrappan med de fem slussarna till kanalens brantaste slusstrappa.

20. Gamla Motala Verkstadsområde

Motala Verkstad började som reparationsverkstad till kanalbygget (1822) och växte sedan så att man i mitten av 1800-talet blev en av landets ledande industrier. Motala Verkstad kallas idag "Den svenska verkstadsindustrins vagg". Området har haft stor betydelse för Motala rent industriellt, men också socialt, eftersom många arbetare bosatte sig där med sina familjer och skapade ett eget brukssamhälle kring verkstaden. På 1830-talet bodde det mer än 500 människor i orten runt verkstaden, men bara 75 i Motala köping. Motala stad och bruksorten slogs samman 1948. I området finns också stora imponerade industrilokaler, Plåtverkstan och Lokverkstan samt Motala Industrimuseum.

I gamla Motala Verkstadsområde kan du bli guidad via mobilen. På fem utvalda platser sitter en skylt uppsatt med ett särskilt telefonnummer. Genom att ringa det hänvisade telefonnumret får man en kortare guidning (2-3 min). Det är ordinarie samtals-taxa på samtalet. De platserna där man nu kan få guidning är: kring klockstapeln, dockan, paviljongerna, treöresbron och Carlsund monumentet.

21. Mallboden

Går man över treöresbron och kanalen kommer man till Mallboden. Mallboden är idag café, vandrarhem och ställplats för husbilar. Från början uppfördes Mallboden 1829 och användes bl. a för förvaring av mallar.

22. Berggrens Källare

Om man fortsätter en kort sträcka förbi den lilla treöresbron som korsar kanalen i Motala Verkstad, kommer man till Berggrens källare. Det fina värdshuset uppfördes 1829-29

som matsal och logiment för verkstadens ogifta män. Idag fungerar värdshuset som restaurang med olika evenemang.

23. Platens grav

Alldeles invid kanalbanken finns Baltzar von Platens ståtliga grav. Här begravdes Göta kanals grundare i februari 1830 till ackompanjemanget av en salut från 800 soldater.

Sjöarna norr om Motala

I norra Motala kommun är det tätt mellan skogssjöarna vilket bidrar till områdets lummighet och speciella karaktär. I flera erbjuds också bra fiskemöjligheter. Sjöarna avvattnas av vattendraget Hällestadsån (Storån) och tillhör Finspångsåns vattensystem. De två större sjöarna i området är Salstern och Stråken. De ingår i Motala ströms huvudavrinningsområde.

Salstern är en skogssjö som rymmer flera vikar och öar. Genom ett smalt sund vid torpet Älgsundet avskiljs Stora Salstern i väster från Lilla Salstern i öster, där samhället Karlsby är beläget. Sjön är delad mellan tre f.d. socknar: Kristberg i öster, Motala i söder och Västra Ny i väster. Den omges av flera områden med fritidshus: Burnäset, Djupvik, Salstersvik och Sjölunda.

Stråken är en slättsjö som rymmer flera stora vikar. Runt Stråken finns flera herrgårdar: Nordsjö, Olivehult och Stråken. Strax innan Finspångsån når Stråken har det vid Litskvarn funnits en kvarn och en vattendriven såg. Vid provfiske har bland annat abborre, björkna, gers och gädda fångats i sjön. Fiskekort krävs.

Kontakt

Motala turistbyrå

Telefon: 0141-101 205

E post: info@motalaturistbyra.se

Platensgatan 12, 591 35 Motala

Turistbyrån ligger i Motala hamn
på nedervåningen i Götakanalbolags
vackra hus

Cykelturistveckan MOTALA 2014

